

Kakushi Ken-Oni Tsume

(2004 - The hidden blade), de Yoji Yamada

Sinopsi

En els darrers anys dels shogun i els samurais, les noves tècniques armamentístiques avancen, les armes de foc comencen a guanyar terreny als tradicionals catans. Les baralles pel poder del clan local continuen i els samurais estan perdent l'antiga llum i resplendor. Però un d'ells, Munezo, té altres problemes: viu enamorat en secret de la seva antiga criada i li planteja el dilema d'haver de matar un vell amic, també samurai.

Fitxa tècnica

Títol original ····· Kakushi Ken -
Oni No Tsume
Direcció ····· Yoji Yamada
Guió ····· Yoji Yamada
Fotografia ····· Rokuo Naganuma
Producció ····· Hiroshi Fukasawa
Ichiro Yamamoto
Any ····· 2004
Durada ····· 131 minuts

Fitxa artística

Masatoshi Nagase ·· Munezo Katagiri
Takako Matsu ····· Kie
Yukiyoshi Ozawa ·· Yaichiro Hazama
Hidetaka Yoshioka ·· Samon Shimada
Min Tanaka ····· Kansai Toda
Tomoko Tabata ····· Shino Katagiri
Ken Ogata ····· Shogun Hori Unasaka
Nenji Kobayashi ····· Ogata
Reiko Takashima ·· Hazama's Wife
Chieko Baisho ····· Mrs. Katagiri
Sachiko Mitsumoto ····· Mrs. Iseya

Sobre Yoji Yamada, el director

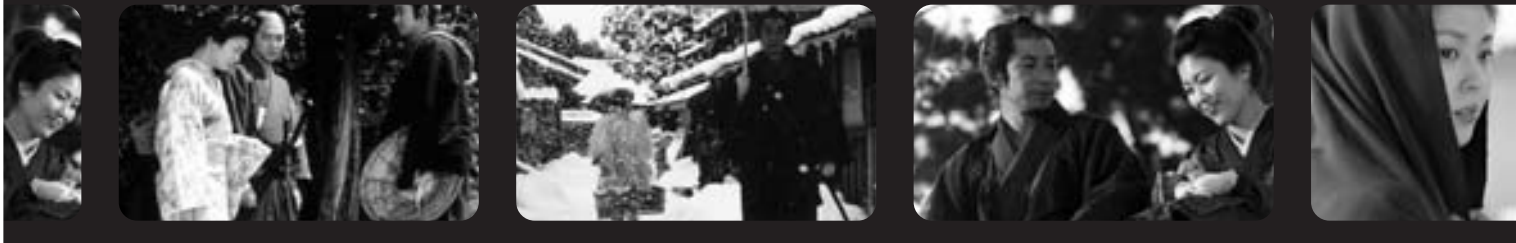
Yoji Yamada, nascut a Osaka l'any 1931, es va llicenciar a la Universitat de Tòquio l'any 1954; aquell mateix any es va convertir en ajudant de direcció de Shochiku. L'any 1969 va iniciar la saga de la qual, a hores d'ara, és la sèrie de pel·lícules més llarga de la història del cinema; es tracta de Tora-san. En total, 48 entregues en els 26 anys que va durar la sèrie. Però Tora-san no ha estat l'únic conjunt de pel·lícules del director japonès, ja que des de 1993 al 2000 realitza els quatre capítols que formen Gakko.

The hidden blade és la pel·lícula número 78 de Yamada; entre la llista llarga de produccions realitzades, bàsicament comèdies, destaquen **Spring Comes Late**, **Home from the Sea**, **The Village**, i **The Yellow Handkerchief** (que va tenir molt bona acollida fora del Japó). Altres cintes destacables són: **A Distant Cry from Spring**, **Final**

Take (amb la qual es commemorava els cinquanta anys dels estudis Shochiku Ofuna), **Hope and Pain** i **My Sons**.

Tot i aquest currículum, a casa nostra no s'ha donat a conèixer fins fa un parell d'anys, quan va arribar, quasi d'amagat i a poques sales cinematogràfiques d'art i assaig, **El ocaso del samurai**. Però, tot i que no va aconseguir una entrada de taquilla destacada (tretze mil espectadors, segons dades del Ministeri de Cultura), Yoji Yamada té una segona oportunitat per presentar-nos una història amb nombrosos paral·lelismes a la seva antecessora.

En aquesta ocasió, el veterà director torna a recórrer a un relat de Shuhei Fujisawa, un dels escriptors japonesos amb més renom de la literatura de ficció en el gènere dels samurais. De fet, **El ocaso del samurai** està basada en tres relats seus: "El Ocaso del Samurai", "Sukehachi el Captaire" i "Història d'una espasa de bambú".

Sobre Japó i les castes

La societat del Japó feudal estava organitzada per castes, on l'emperador i la casta dels nobles estaven al capdamunt. Just per sota hi havia la casta dels terratinents i de l'aristocràcia militar, més coneguda com a samurais. Els samurais eren la casta dominant i formaven l'elit militar de l'època. Era habitual que les famílies de samurais s'unissin i s'organitzessin en clans, per tal d'obtenir més influència política i militar. Dins del clan, un samurai podia exercir diferents tasques, com la de soldat, guàrdia o, fins i tot, mà d'obra.

El Hagakure és el llibre filosòfic dels samurais i on s'estableix un dels principis d'aquest col·lectiu: "el camí del samurai es troba en la mort". El seu codi de conducta defineix el samurai com algú solitari, noble, disciplinat i lleial al seu senyor fins a la mort. Per aquest motiu, l'amor no és una de les seves prioritats i prefereixen el suïcidi abans que una mort deshonrosa.

Les aventures dels samurais foren recollides, primer pel teatre kabuki i més tard pel cinema. Les pel·lícules sobre samurais van dominar la producció cinematogràfica japonesa durant la primera meitat del s.XX (tot i que aquesta tradició va desaparèixer de la societat nipona a finals del s.XIX). D'aquesta època daten les grans obres mestres del gènere, com **Els set samurais** d'Akira Kurosawa, i les obres filmiques de cineastes com Kenji Mizoguchi i Hiroshi Inagaki, entre d'altres, que van tenir en l'actor Toshiro Mifune la perfecta encarnació de la figura del samurai.

Ja als anys 70 i 80, el gènere es va modernitzant amb la substitució de les espases per les armes de foc, i apareixen així les pel·lícules de gàngsters o yakuzas. De fet, aquesta evolució del gènere al Japó, de

samurais a yakuzas, s'ha comparat amb el referent americà dels westerns i les pel·lícules de gàngsters i policies.

En els darrers anys, sembla que la moda de mirar cap a Orient a la recerca de noves filosofies i de la seva saviesa ha afectat també al cinema. Si a això se li afegeixen les possibilitats infinites que han portat els efectes especials d'última generació, no és estrany veure com les nostres pantalles tornen a acollir, d'allò més bé i passant –això sí– pel sedàs de Hollywood, pel·lícules d'art marcial (**Tigre y Dragón** o **La casa de las dagas voladoras**) i de samurais (**Ghost dog**, **Kill Bill**, **El último samurai**...).

Sobre The hidden blade

Però el cas de Yoyi Yamada és ben diferent a aquestes produccions fetes per directors americans o per realitzadors orientals adoptats pels grans estudis. El director d'Osaka es mostra fidel al ritme lent i pausat dels grans clàssics japonesos, així com també a la poesia visual dels sentiments no verbalitzats.

A **The hidden blade**, Yamada presenta una societat antiga i decadent, que veu com arriba de forma imminent la seva fi. La modernitat s'obre pas sense remei. El canvi ve molt lligat a la irrupció de la cultura occidental que aquí es materialitza en les noves formes de fer militars, amb la introducció de les armes de foc i noves disciplines de l'exèrcit.

Però Munezo Katagiri (interpretat per Masatoshi Nagase, que hem pogut veure a **Mystery Train** de Jarmusch) pertany a un altre món, al món dels catans i de les tècniques mil·lenàries que es transmeten de mestre a aprenent, com l'"arpa del dimoni", el gran as a la màniga de Munezo.

L'estil de Yoyi Yamada és, però, bastant peculiar dins el gènere clàssic dels samurais i ens presenta

unes històries que tranquil·lament es poden comparar als westerns crepusculars, un gènere que molts consideren que va crear John Ford amb **The searchers (Centaures del desert)** i que es va cultivar especialment als anys 70. Aquestes eren pel·lícules on els veterans herois que quan tornaven a casa, s'adonaven que el món havia avançat i se sentien desorientats i sense lloc en aquesta nova realitat.

El samurai Munezo també comença a veure que el seu temps ha passat, que les coses canvien i la seva figura de samurai no té sentit ni lloc en la nova societat. Però Munezo no decideix prendre el camí de l'exili espiritual (com faria en John Wayne), sinó que prefereix optar per la gran salvació, que és l'amor.

Ivanna V. Ortiz

FILMOGRAFIA

Bushi no ichibun (2006) (en postproducció)
 Kakushi ken oni no tsume (2004)
 The Hidden Blade
 Tasogare Seibei (2002) El ocaso del Samurai
 Gakko (1993-2000) - 4 capítols - Fifteen
 Tora san (1969-1995) – 48 capítols
 Musuko (1991) My Sons
 Dauntaun hirozu (1988) Hope and Pain
 Kinema no tenchi (1986) Final
 Take: The Golden Age of Movies
 Haruka naru yama no yobigoe (1980) A Distant Cry from Spring
 Shiawase no kiroi hankachi (1977) The Yellow Handkerchief
 Harakara (1975) The Village
 Kokyô (1972) Home from the Sea
 Kazoku (1970) Where Spring Comes Late
 Fukeba tobuyona otokodaga (1968)
 Ippatsu daiboken (1968)
 Un ga yokerya (1966)
 Natsukashii furaibo (1966) The Loveable Tramp
 Baka ga tanku de yatte kuru (1964)
 Baka marudai (1964)
 Shitmachino taiyo (1963)
 Nikai no tanin (1961)

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Gràcies.